

Beleidsplan 2015-2018

Onze huidige samenleving is sterk in verandering. Traditionele waarden moeten opnieuw worden bevestigd, nieuwe communicatiemiddelen hebben invloed op onze dagelijkse leefwereld. Deze veranderende maatschappelijke ontwikkelingen zorgen ervoor dat organisaties zich sneller moeten aanpassen. Ook Heemschut zal flexibeler moeten worden voor wat betreft de invulling van haar doelstellingen. Wat in Groningen regel is, geldt nog niet in Maastricht. En wat de één van waarde acht, hoeft voor de ander nog niet bewezen erfgoed te zijn om te behouden.

De Heemschut-vrijwilligers zijn georganiseerd in commissies. Zij voeren het beschermingswerk uit op lokaal en regionaal niveau. Zij hebben te maken met burgers, raadsleden, bestuurders en eigenaren. De commissies zijn ook het aangewezen gremium voor de impact op provinciale ontwikkelingen. De vrijwilligers zijn de ambassadeurs van de vereniging. Zij moeten kunnen staan voor het uitdragen van lokale, regionale en provinciale standpunten, alles en altijd binnen de landelijk vastgestelde beleidskaders.

Daarnaast is er een klein bureau met vaste medewerkers. Deze staf onderhoudt het contact met landelijk opererende, aanverwante organisaties en de landelijke politiek. Zij vormen de 'voelsprietten' voor maatschappelijke trends en ontwikkelingen. Zij dienen op te vangen wat leeft op lokaal niveau en dit door te vertalen in - nieuwe voorstellen voor- een landelijke beleidslijn. Anderzijds vertalen zij door wat er landelijk speelt, zodat men hier lokaal en regionaal gebruik van kan maken.

Te midden van dit 'zandlopermodel' bevindt zich het bestuur van de vereniging. Betrokken, deskundige bestuurders dienen, door te luisteren naar ervaringen en argumenten van hun én andere commissieleden en de signalen van het bureau, het beleid uit te zetten en de koers van de organisatie te waarborgen. Thematische werkgroepen van deskundigen uit zowel de commissies als uit de staf, eventueel ondersteund door externe deskundigen, vormen daarbij een belangrijke rol.

Met dit beleidsplan wordt ingezet op meer ondersteuning en communicatie met de commissies en op meer contactmomenten tussen bestuur en commissies en werkgroepen, in diverse gremia. Er zal opnieuw worden gekeken naar de benodigde capaciteit van de professionele ondersteuning, waarbij de leidraad zal zijn dat dit waar gewenst en nodig op nieuwe creatieve manieren gefinancierd en ingevuld zal moeten worden.

Bovenal staan we voor nieuwe uitdagingen op inhoudelijk vlak. Met een nieuwe Omgevingswet en Erfgoedwet zet de Rijksoverheid nieuwe kaders. Het Rijk delegeert de monumentenzorg steeds meer naar provincies en gemeenten. Provincies voeren een steeds meer divergerende ambitie uit op erfgoedgebied. Gemeenten kwalificeren zich als meer en meer betrokken of blijken erfgoedbeleid juist meer en meer op een zijspoor te zetten. De politiek gaat hierbij uit van meer

verantwoordelijkheid en inzet van burgers en maatschappelijke organisaties en streeft een participatiemodel na.

Een belangrijk thema in dit beleidsplan is samenwerking. Samen met elkaar en met anderen. Heemschut heeft veel te bieden, maar heeft ook samenwerking nodig om beter gehoord te worden, om te slagen met onze inzet. Met respect voor ieders, soms afwijkende mening. Binnen onze niche is het -opnieuw- zoeken naar gelijkgestemden, met dezelfde passie, gedrevenheid en kwaliteit.

Het is mede aan Heemschut om in lijn van de doelstelling nieuwe initiatieven aan te jagen, indien mogelijk in strategische samenwerkingsverbanden. Van belang daarbij is meer dan voorheen dat onze stem daarin procesmatig, facilitair zowel inhoudelijk als publicitair en indien mogelijk financieel ook doorklinkt.

Betrokkenheid is essentieel voor de ondersteuners van Heemschut. We hebben te maken met de tendens van een afnemend ledenaantal. Gekeken zal moeten worden naar nieuwe vormen van betrokkenheid, bij de leden, bij geïnteresseerden, ook in financiële zin. Misschien niet altijd voor een continue verbintenis, maar in elk geval projectmatig. Daarbij opgemerkt moet worden dat de financiële positie van de vereniging goed is, mede dankzij de steun van het Heemschut-Hulpfonds.

Nieuwe vormen van communicatie met nieuwe doelgroepen is essentieel om Heemschut op de kaart te zetten en te houden. Een publieksgerichtere aanpak is hierbij wenselijk, zo niet essentieel. Zo zijn ook jongeren van groot belang voor een vitale vereniging, niet alleen in de commissies. Met de bestaande groep Young Professionals zal nader moeten worden gekeken hoe jongeren beter kunnen worden bereikt. De relatie met opleidingen is hierbij de komende beleidsperiode daarom een van de eerste aandachtsvelden.

Missie

Cultureel erfgoed raakt aan de kern van onze samenleving en draagt bij de identiteit en leefbaarheid van onze leefomgeving. Heemschut wil dit erfgoed behouden voor komende generaties, door middel van bewustwording en verbinding.

Heemschut is opgericht in 1911 met als doel de bescherming van ons cultureel erfgoed. In de afgelopen meer dan 100 jaar heeft Heemschut zich ingezet voor de schoonheid van Nederland, onder meer door de belangenbehartiging voor een goede wet- en regelgeving. Deze wetten en regels zijn door de overheid gericht op het bevorderen van een goede ruimtelijke kwaliteit, waarvan het belang voor een goede monumentenzorg ontegenzeggelijk onderdeel uitmaakt.

In de komende beleidsperiode zien we een trend naar een nieuwe balans tussen overheid en particulier initiatief. Dit is reeds vertaald in de nieuwe statuten van Heemschut, waarin naast de bescherming ook wordt ingezet op de het behoud en de instandhouding van dit cultureel erfgoed.

Visie

Erfgoedvereniging Bond Heemschut stelt zich ten doel het behoud, de bescherming en de instandhouding van de schoonheid en het historisch-ruimtelijk karakter van Nederland in het algemeen en van cultuurmonumenten in het bijzonder. Kenwaarden van de organisatie zijn onafhankelijk en deskundig.

Aandachtspunten in de werkwijze zijn voor de komende jaren de motto's pro-actief, participatie en samenwerking.

Heemschut heeft in haar organisatie deskundigheid als het gaat om inhoud en proces over bescherming en instandhouding van erfgoed. Daar waar we specialistische kennis te kort komen dienen we deze in te huren, aan te trekken of te verwerven. Daarnaast willen we via strategische samenwerkingsverbanden kennis en deskundigheid delen.

Strategie

De impact in de drie domeinen kan op verschillende manieren worden bereikt. Naast samenwerking en eigen organisatievermogen zijn hiervoor betrokkenheid, deskundigheid, tijd en capaciteit sleutelbegrippen.

In de beleidsperiode zal Heemschut zich inzetten op de volgende, in haar ogen kansrijke, manieren om zowel landelijk, provinciaal als lokaal impact te genereren:

- Het uitdragen van onze missie en visie richting het publiek (bewoners en inwoners) en de consument (toekomstige leden, betrokkenen)
- Het uitdragen van onze kernwaarden: onafhankelijkheid en deskundigheid
- Het aangaan van strategische samenwerkingsverbanden met verwante organisaties, zowel landelijk, provinciaal, regionaal als lokaal en ook thematisch.
- Opbouw, in stand houden en uitbreiden van contacten met het politieke en ambtelijk netwerk
- Het streven naar vroegtijdige participatie bij ruimtelijke ontwikkelingen
- Deelnemen aan overleg- en inspraakprocedures

Intern zal Heemschut hiertoe inzetten op:

- Zorgen voor de borging van voldoende kennis bij staf en vrijwilligers, op de terreinen van inhoud én proces
- Het in kaart brengen van het netwerk en het maken van een plan om hiaten in te vullen
- Het verkennen en aangaan van strategische samenwerkingsverbanden, zowel landelijk, provinciaal, regionaal als lokaal en thematisch
- Het verkennen van de mogelijkheden tot ondersteuning van (externe) initiatieven in de lijn van de doelstelling van Heemschut.
- Het zelf actief en met elkaar nadenken over kansen en oplossingen om bovenstaande te bereiken.
- Het uitwerken van dit beleidsplan in concrete jaarplannen
- De samenstelling van een kadermap voor (nieuwe) vrijwilligers

Concrete inhoudelijke aandachtspunten voor de komende jaren zijn:

- De implementatie van de Omgevingswet
- De uitwerking van de Erfgoedwet
- De bedreigingen van cultuurhistorische waarden in het kader van het Deltaprogramma
- De bedreigingen van cultuurhistorische waarden in krimpgebieden

- De bedreiging van cultuurhistorische waarden in agrarische cultuurlandschappen door schaalvergroting, transformatie en leegstand
- Herbestemming en transformatie van erfgoed
- Bescherming van jonger monumentaal erfgoed
- Aandacht voor interieurs en mobiel erfgoed

In de brainstorm voor de aanloop van dit beleidsplan zijn veel opties genoemd om te komen tot een strategie voor een maximale impact op het publieke domein en de kansen voor samenwerking. Deze zullen in de beleidsperiode nader dienen te worden onderzocht op uitvoerbaarheid en haalbaarheid op het gebied van capaciteit, financiën en inhoudelijke haalbaarheid (de 'match').

Dit beleidsplan is vastgesteld in de Algemene Vergadering van Leden op vrijdag 29 mei 2015.